

Vides Paralel·les (I)

"James Dean-River Phoenix-Leonardo Di Caprio"

Pedro Gomila

D'un temps ençà és un costum cercar-li hereus, a James Dean. La mort de l'al·lot d'Indiana va provocar la urgent necessitat de cobrir el buit obert en plena mitologia del *start-system*. Res de nou. La demanda obliga. Però no oblidem que tota comparació és injusta quan minva les virtuts d'un altre actor. Cada intèrpret és diferent i digne de lloança o retret, segons cometis encerts o errors. No és debades subratllar-ho si tenim present la societat actual. Adotzenada i unidimensional, tendeix a obviar les particularitats.

La coincidència que preval és, sens dubte, un caràcter comú entre inconformista i rebel que trascendeix l'espectador a través de la imatge. Esmicolem aquí aquesta afirmació.

La dècada dels cinquanta va suposar l'abdicació de vells estereotips relatius a la joventut i la presa del poder d'altres de nous. El Freddy Bartholomew de Capitans intrèpids i els al·lots malcarats del pare Flannagan demanaven a crits naftalina. Es va obrir pas, aleshores, tota una generació amarga, consumista i provocativa, ansiosa d'enterrar formes caduques alhora que acomplexada per múltiples conflictes interiors, varen ser aquests *teenagers*, abocats sense saber-ho a la bogeria del Vietnam, els qui varen crear el panteó d'uns déus que escoltassin les seves pregàries de dolor, ràbia i misèria. Ídols construïts amb pegats de pell adolescent. Jimmy Dean no en va ser l'únic. Estava acompanyat per la caterva salvatge de Marlon Brando, l'amarga violència de Cassavetes; de Mineo, Jean-Pierre Leaud i tants d'altres dels mateix estil que pul·lulaven per cines de barri fosc.

Però la tomba el va convertir en mite, com a River Phoenix.

L'explosió sense rumb i desarelada, rimada pels beatniks i el Rock & Roll, va fer el seu cant de cigne amb el Watergate. Enrere varen quedar molts de somnis d'utopia trencats. Deixalles de comuna hippie que varen veure batiar amb marihuana els nadons de noms lliures com arc iris, Riu o alguna Platejada. La xapa de cuir negre va trobar la seva perxa a l'atrezzo, sempre a voler dels magnats, l'aposta dels quals va omplir el plató de somriures blanquejats en cossos bronzejats. La tendra fronada dels Cyrus d'Oklahoma, Johnnies, Tommies, Dickies... Sans, patriotes i convencionals. Tot ven en la competència del lliure mercat. L'oferta depèn del moment exacte -Aquell *Carpe Diem* dels financers. Els actors són productes a la venda. Poc importen els seus valors personals, si els tenen, i interessos. La darrera paraula es troba escrita en el compte corrent. Dels brots *hipsters* al badall actual només hi ha el cicle vital d'un mosca. ¿Val la pena parlar d'una autèntica oposició a l'Establishment amb majúscules?.

La rebel·lió íntima. El camí solitari del nostre segle. Transitat per quatre rates. Leonardo nedant contra corrent perquè sí fins no sé quan, Jimmy Dean despoticant a la seva professió d'afició neuròtica, el Fènix anhelat renèixer de les seves cendres. No és massa, però també és molt.

L'al·lot, però, que agonitzava davant les portes del viper Room aquell vespre del Dia de Tots el Sants del 93 no va tenir mai l'atracció convocatòria de James Dean. Tampoc s'ho va proposar. Només va voler ser actor. I ho va aconseguir, tot i les etiquetes.

Un quinzena de títols marquen la interrompuda carrera de River Phoenix. La primera baula va ser el circumspecte aprenent d'aeronàutica a la molt oblidada *Exploradors*. A la seva carrera, però, abunden els personatges amb variat grau d'alienació. Sembla que mai sigui on ell voldria. El malaguanyat jove de mirada intensa ens va llegar un bon grapat d'excel·lents actuacions que van de l'amic incomprens i fraternal de *Stand by me* al xapero inoblidable de *El meu Idaho privat*. Tot i que va interpretar papers de caire comercial, aquí tenim l'indi Jones de la tercena entrega i el protagonista de l'avorrida *Espies sense identitat*, River Phoenix va mostrar una inclinació precoç a col·laborar en projectes inusuals. Arriscar-se a participar en l'agosarada adaptació de *La costa dels mosquits*, en el seu tercer treball, evidencia un esperit inquiet que refermaria la seva posterior trajectòria. Prova d'això són *Un lloc enlloc*, que li valdria la seva única nominació a l'Oscar i *T'estimaré fins que et mati*, absurda comèdia negra de Lawrence Kasdan. Va ser a partir de la pel·lícula que va fer amb Gus van Sant, en la qual va estar memorable i que li va suposar entre altres premis el Lleó d'Or del festival de Venècia, que va començar a distanciar-se de les grans produccions. Potser a posar-hi límits. És cert que, llevat *Sneakers* i la seva inclusió dins del planter del polèmic transvassament filmic de la novel·la d'Anne Rice - Christian Slater va agafar el seu lloc en morir- va optar obertament pel cine independent i de pressupost menor. *Aquella cosa dita amor o Llengua silenciosa* en donen testimoni, de la seva elecció. ¿La seva vocació d'actor i no d'estrella, com va afirmar una vegada, va ser la raó d'aquest canvi o més aviat el seu peculiar intent de rebel·lar-se contra un sistema que provava de metal·litzar-lo? Només ell sabia la resposta. ❖

